

oprigtig talt, at vort Folk har tilstrækkelig moralisk Modenhed til at modstaa dette Tryk. Jeg for mit Vedkommende savner den ikke. De Herrer vide, at ikke blot overfor Præsterne, men i alle Forhold, hvor der ydes frivillige Gaver, kan dette Tryk komme frem: Du bør ogsaa give Noget. Jeg er overbevist om, at der er dem blandt de Herrer, der give 3, 5 eller mange flere Rigsdaler i Drifkepenge til Budene o. s. v. — jeg giver aldrig en Skilling og føler ikke det mindste moraliske Tryk ved at lade det være. De Herrer have den Mistillid til Folk, at de dog ikke ville være i Stand til at frigjøre sig for Sædvanens Magt, hvor de hidtil have maattet yde ifølge Pligt. De kunne ikke negte, at det er dette, som det gaar ud paa, og det er allerede en Mistillid netop til disse Menighedsmedlemmer, en Mistillid, som jeg ikke kan dele, og der er det Mærkelige derved, at, naar vi se hen til, hvem det er, der er Tale om skulde give Noget, er det dem, der have Noget; men saa staar denne Mistillid til de vedkommende Medlemmers Modenhed og Styrke i fjærende Mod sætning til de fattige og ringere stillede Klassers Aandsmodenhed og aandelige Fuldmyndighed, som man ellers paaberbaerer sig til Fordel for visse Lovforslag. Det er denne nærværdige Modsigelse, der er kommen ind i Bestræbelserne fra den Side, der væsentlig har kaldt sine Soldater i Strid for dette Vædringsforslag. Nei, lader os slaa det fast — for at bruge et saadant Billede, som maasse kan bringe denne Tanke ind i et enkelt, simpelt, enfoldigt og maasse tillige kraftigt Udtryk —, hvad er dette Vædringsforslag? Det er ikke Andet end en Stivelse, hvormed man vil opstramme Pjalterne; jeg gjentager, at det vil være Pjaltagtighed at give, naar man ikke har nogen som helst Pligt til at give. Den, der giver af fuldstændig Frivillighed og af Hensyn til Sædvanen og Skik og Brug uden Nødvendighed følger Andres Exempel, han er en Pjalt og gjør sig skyldig i Pjalteri; thi enhver Handling, der ikke har Rod i egen fri Villie uden fremmed Indskydelse, er Pjalteri, og det er disse Pjalte, man vil yde denne Stivelse, for at de skulle holde sig stramme overfor Sædvanen. Derfor tillader jeg mig paa det Be-

stemteste at fraraade at vedtage Underædringsforslaget af det ærede Medlem for Svendborg Amts 3die Valgkreds og derimod at tiltræde Underædringsforslaget af to ærede Medlemmer. Det staar ogsaa i Samstemning med min tidligere Stemmegivning; jeg har altid holdt paa, at, naar Pligten til at yde er borttaget, er der borttaget Alt, hvad der bør borttages, og det er da overladt til fri Brug af den frie Villie, om man for Dyrt vil give Noget eller ikke.

Fjerd: Saaledes som nærværende Forslag foreligger, at man kun har Valget mellem at stemme for Forslaget i den Skikkelse, hvori det er fremkommet fra Landstinget, eller for Vædringsforslaget af det ærede Medlem for Svendborg Amts 3die Valgkreds, saa maa jeg stemme for det sidste; thi det er et Forslag, som jeg kan stemme for, ihvorvel jeg aldeles ikke nærer noget Haab om, at det kan blive til Lov i den Skikkelse, hvori det her foreligger. Det er imidlertid mit inderlige Ønske, at denne Sag kunde blive ordnet i nærværende Samling, og jeg tror, at, dersom dette kunde ske, vilde vi kunne sige, at nærværende Samling ikke var fattig paa Resultater. Men det forekommer mig, at, skal Sligt opnaas, saa maatte Sagen enten under de foregaaende Behandlinger have været eller ved nærværende Behandling blive henvist til et Udvalg; thi naar her er Tale om Sagens videre Gang, forekommer det mig, at Uoverensstemmelserne mellem en Del af Folkethingets Medlemmer og Landstingets Medlemmer, og jeg kan gjerne sige ogsaa den høitærede Minister, ere saa store, at de ikke ville kunne udjevnes i et Fællesudvalg. Jeg havde derfor ventet, at der fra anden Side var fremkommet Forslag om at standse Sagens nærværende Behandling og henvisse den til et Udvalg, for at den kunde her i Folkethinget have modtaget en Skikkelse, der mere havde nærmet sig til den, hvori Forslaget foreligger fra det andet Thing. Naar Forslaget saa atter var gaaet ind til Landstinget, kunde der maasse ogsaa der være gjort Indrømmelser, og om man end ikke havde opnaaet fuldkommen Enighed paa dette Punkt, vilde man dog have haft større